

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Nicephoro patriarcha Constantinopolitano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

THEOPHANIS PRESBYTERI ET PRÆPO-
SITI ORATIO IN EXILIVM S. NICEPHORI PA-
triarchæ Constantinopolis, & in translationem sanctarum ipsius
reliquiarum. Habetur in Simeone Metaphraste.

13. Martij.

Pfal. 18.

Lurima profectò diuersis occasionibus atq; temporibus, in gentibus & ciuitatibus præclara facinora, ad eximias Dei maximarumq; rerum demonstrationes, facta sunt, quibus vera ipsius cognitio perspicue fuit cõfirmata: quemadmodum in psalmis canitur: Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam. Quibus verbis etsi perpetua illa Dei virtus rerum omnium, atq; vniuersi orbis cõseruatricis ac moderatricis indicatur: non minùs tamen, immò verò magis etiam significantur ea, quæ nostris temporibus in primis excellètia atque admirabilia gesta sunt ab eadem ipsa diuina virtute, quæ eximia potentia sua cuncta gubernat ac

1. Pet. 2.

regit. Siquidem non in vna parte, neque in gente minima, aut contemnenda, eiusmodi bonorum munera viguerunt: sed publicè & passim, & in proprio atque electo Christi clero, qui Apostoli Petri verbis meritò vocatur regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis. Verùm quoniam rerum maximarum argumenta præstantissimos requirunt enarratores, qui dicendi vi cas valeant explicare, nè inornata orationis tenuitate earum amplitudo imminuatur: ego, qui orationis laboro paupertate, vehementer à scribendo deterrebar: sed tamen assiduus me ad munus hoc suscipiendum adhortantium precibus non potui non obtemperare. Dei igitur, qui dicendi facultatem elargitur, benignitate cõsensus, ad scribendum accedo, adiuuante me precibus suis, orationemque moderante diuino patre Nicephoro, qui se nobis maximum ad dicendum argumentum præbuit.

Resp. quando floreat.

Cùm præclarè res nostræ sese haberent, & ex utilitate ac dignitate gererentur, tunc nimirum, cùm vnus in Ecclesia sensus vigeat, & impia cuncta ac peregrina dogmata, tanquàm scelera atque piacula detestanda reijciens, omnes hæreticorum nugas ad nihilum redigebat: Nicephorus Imperij sceptrum moderabatur, & Nicephorus sacram excellètia, atque vrbium reginæ ciuitatis sedem obtinebat, qui luminis instar perpetuò fulgentis, vniuersum orbem terrarum virtutum radijs illuminabat. Iam & in principe dæ beatæ Trinitate vna & eadem essentia, & in vna Dei verbi carnem induti persona duæ natura, & duæ voluntates clarissimè fuerant opportunis concilijs constitutæ & declaratæ, contrarijs opinionibus reiectis atque improbatis: & utilis sacrarum imaginum vsus iam inde ab initio institutus, & per manus traditus, in omnibus Ecclesijs ornate decoreque demonstrabatur: quemadmodum proximis temporibus, sanctorum patrum concilium celebrantium suffragijs, diuinitus fuerat comprobatus.

Anno Christi 808.

Vfus imaginum antiquissimus in Ecclesia.

Anno 815.

Leo Armenus Iconomachus.

Verùm posteaquàm Nicephorus Imperator vnà cum filio huius vitæ finem sortitus est, & ad Michaëlem eius generum Imperij gubernatio peruenit, sub Leontij nomine crudeliter frendens inuasit hunc valde seuus immanisque Leo, ex Armenia genus ducens, qui & defectionem à Deo, & aduersus Imperatorem, apud quem in honore erat, minimè obscuram aut tectam tyrannidem machinabatur. Quod quidem illi è sententiâ successit. Nam per vim sibi Imperium vindicauit. Ceterum haud aliter duxit potentiam suam fore diuturnam, nisi contra nos audacter bellum susciperet, & venerabiliū imaginum interitū omni studio atq; arte moliretur. Ad hunc enim furorem atq; dementiam à dæmonibus, à quibus instruebatur, & falsis vatum mendaciū somnijs, & in certis temporum promissis miserè compulsus erat. Impium autem atq; audax facinus ad optatos exitus se perducturum non sperauit, nisi præclarum Ecclesiæ ducem, & ab omni reprehensione remotum, rectæ doctrinæ regulam, Nicephorum è sacra sede exturbaret, vt propriæ malitiæ propugnaculum Ecclesiam constitueret, & nemine conatibus suis repugnante, omnia ex sententia sua, & eorum qui sibi fauebant, tutò moderaretur.

Et scripturarum testimonijs, & longissimi

Primum igitur tempus obseruabat, vt eum artibus ac dolis in sententiam suam adduceret, fingens sese in recta dogmatum exercitatione versari. Verùm cùm vir ille diuinarum rerum peritissimus & prudentissimus, tum multis sermonibus, tum scripturarum testimonijs, tum longissimi temporis consuetudine comprobatum imaginum vsum dem-

monstraret, nec tamen insolentem hominem à proposito posset dimouere, tunc dolus qui antea latuerat, in apertum erupit. Mores enim ferinos nomini congruentes gerebat. Itaque tanquam perniciosus quidam aper, aut saeuissimus leo, immanisque fera, salutaribus magistri documentis sic aures ocludens, ut aspis incantationibus, nihil mouebatur: sed obstinatius insaniebat. Statim igitur & pietatis zelo, & praestantioris auxilio confirmatus vir, cui à victoria nomen erat, & propterea Nicephorus vocabatur, strenue aduersus impietatem, & Tyrannum impietatis defensorem instruitur: coactisque primarijs sacerdotibus, viris tum vita, tum doctrina probatis, qui simul pro pietate pugnare parati erant, de communi sententia inique se gerentem Imperatorem, licet frustra, coarguerunt, & tanquam contumeliosum Dei, rerumque diuinarum hostem iudicauerunt. Quamobrem arrogans & superbus ille confestim & simulationem, quam occultabat, aperire, & reconditam malitiae rationem, tanquam redundantem quandam corruptorum humorum ex cruditate copiam, euomere, aut deformes & imperfectos ex abortu foetus in lucem edere coactus est. Tyrannica igitur audacia celeberrimum Patriarcham, è sede sua depulsus, in exilio viuere compulsi: ne illud quidem veritus, si nihil aliud, quòd impositione & obsignatione manuum ipsius (quod fieri non debuit) Imperij coronam acceperat. Verum, ut verisimile est, defectjonis & tyrannidis lubrico lapsus, simul cum pietate prudentiam & rationem ac mentem amiserat. Itaque nefanda impietatis atque audaciae facinora aggrediebatur.

Patriarcha verò, ut pacifici magistri discipulus, ab Ecclesia discessit tristis & lachrymabundus, ut qui sponsam immaculatam, sibi à Deo traditam, discessu suo moerentem ingemiscentemque relinqueret. Populum autem & gregem suum opportunis sermonibus instruebat & cohortabatur, ut integram in vinculo pacis fidem obseruaret. At ille infaniens & furore percitus, pietatem pro viribus pergebat insectari: nec contentus ijs, quae in Patriarcham diuinum commiserat, adhuc malitiae suae spectacula lamentationibus & gemitibus digna in plures edebat. Omnes, qui recta veritatis dogmata complexi cum magistro cõsenserant, primarios sacerdotes, monachosque, & praestates in populo, tum viros, tum etiam foeminas, nõ ferendis poenis atque supplicijs afficiebat. Alij enim ipsorum plagis ac tormentis crudelibus ex cruciabantur. Alij fame & siti in carcere diu premebantur. Multi sine vlla veniae spe mittebantur in exilium. Non pauci spoliabantur fortunis ob id solum, quòd erant pietatis studiosi. Quidam etiam, ut fama est, clam necabantur. Nonnulli igitur magistratus & in dignitate constituti, & sacerdotes, & monachi, & ex reliqua multitudine, partim imperantis vi pertracti, illi adhærebant: partim metu, partim ignauia, partim adulatione, partim gloriae cupiditate corrumpabantur. Sed maxima pars stabiles & constantes in fide animos conseruabat. Tunc in sacra regiae ciuitatis sede tres veri pastoris aduersarij, ordine vnus post alium, impiè confederunt, Theodorus, Antonius, & Iohannes: qui tanquam graues quidam lupi, passim Ecclesiam lacerauerunt ac deuorauerunt. Et alijs in locis & ciuitatibus, eiusdem opinionis sacerdotes, ac duces imperiti, & nullius precij homines, Ecclesijs praefecti sunt: qui execrabile ac detestandum sectae suae decretum impiè & stultè confirmantes, varijs modis ita conati sunt imaginum vsum abrogare, ut quantum in ipsis fuit, nullum eorum vestigium relinqueretur, quod vel Dei verbi carnem induti, vel sanctissimae Dei genitricis, vel caelestium Angelorum, aut totius reliqui sanctorum atque iustorum ordinis speciem praeseferret.

Erat autem admodum absurdum & graue, videre passim sacrosancta templa ab obscuris & execrandis hominibus, pulchritudine sua & veteribus ornamentis spoliari. Atque ista quidem mali dominatio grauissimas calamitates inuexit, & cuncta permiscuit ac perturbauit, non exiguo aut breui temporis intervallo Imperatoris robore munita, sed triginta propè annorum spatio. Quorum cum quatuordecim in exilio diuus pater Nicephorus transegisset, ab hac mortali vita migravit ad immortalē: & sepultus est iuxta templum sancti martyris Theodori in monasterio, quod ipse à fundamentis construxerat. In hoc enim, cum esset mulctatus exilio, piam & sacram vitam traduxit, & virtutum studio mentem suam diligenter excoluit atque expurgauit, seque purum Dei rerumque diuinarum templum exhibuit, cum similis esset angelorum: & simul tum monasticae, tum pontificiae vitae dignitatem virtutibus suis exornauit.

Haecenus cõmemorauimus, quemadmodum beatissimus Nicephorus, ut optimus gubernator, munus ecclesiasticum sapienter administrarit: & tam vitae honestate, quam cognitionis excellentia & sensus omnes, & animum rectè ad pietatē instituerit: & quòd ad

temporis cõ-
suetudine
comproba-
tus imagi-
num vsum.

Nicephorus
agitur in
exilium.

Catholici à
Leone affli-
guntur.

Nota qua-
les habeat
haeresis ec-
clesiarum pre-
fectos.

Templa spo-
liantur.

S. Nicepho-
rus moritur

ad fidem pertinet, tranquillè semper cursum tenuerit: & legitimas vitæ ciuilibus instituti-
ones obseruârît: & quemadmodum inuidia, quæ rectè facta carpere consuevit, liuore
commota, cum Christi gregem optimis quibusque auctum atque ornatum institutis in-
tueri non posset, Leonem Imperatorem, perniciosum animæ propriæ inimicum, im-
pulerit, vt nouarum rerum in religione studio aduersus Deum insurgeret, & pro viri-
bus res sanctas atque diuinas contumelijs afficeret & contaminaret, & ad extremum è
sacra sede diuinum hunc virum exturbaret, atque in exilium eijceret: vbi virtutibus &
contemplationibus animum excolens, & cum Deo versans, benè beateque vitam tra-
duxit. Nunc autem tempus est, vt, cum prouidentia Dei, qui mortis umbram in matuti-
num splendorem, & tenebras in lucem conuertit, mœrorem atque tristitiam in gaudi-
um lætitiãque commutauit, in reliqua orationis parte breuiter demonstramus, quem-
admodum sacrum illius corpus in regiam urbem translatum sit. Hoc enim nobis po-
tissimum proposueramus, licet in alijs rebus recensendis simus immorati.

Anno Chri-
sti 842.

Posteaquam enim, defuncto Theophilo, Imperium ad eius vxorem Theodoram,
& filium eorum Michaëlem admodum adolescentem delatum est, in pietatis studium
curamque maximè incubuit foemina verè Dei munere (vt nomen eius indicat) data, ex
omnibus præclaris & magnis facinoribus, quibus principes probari solent, nullum præ-
stantius existimans, quo tutius sibi imperium confirmaret, aut virilem in foeminea per-
sona fortitudinem exerceret, quam si pietatis & religionis cultu Deum sibi propitium
redderet: Id autem nullo pacto facilius aut commodius posse contingere, quam si per-
turbationem in Ecclesia iamdiu excitatam sedaret, & partem in illo morbo laborantem
reduceret ad sanitatem: vt qui inter se animis essent abalienati, conciliarentur, atque

Concordia
& fidei syn-
ceritas, sa-
lus Reip.

idem omninò sentirent: Sic enim fore, vt cum vna esset omnium sententia, atque idem
sensus, vera synœraque fides, Apostolorum patrumque institutis, tanquam solidis fun-
damentis inhærens, firma atque immobilis conseruaretur: & sibi deinceps Imperij gu-
bernatio facilis ac tolerabilis permaneret. Hæc igitur cum illa verè animo excellens, ac
mente fortis Regina ingenio suo excogitasset, & prudentia considerasset, re cum illis,
qui erant in magistratu & dignitate constituti, communicata, accersit cum ipsis eos, qui
inter monachos præstabant, & de imaginum instauratione quæstionem proponit. Cum-
que idem omnes sentientes comperisset, diuturnoque eius rei desiderio teneri, atque
animo ex cruciari propter religionis in ea re mutationem, postulauit, vt se patrum et-
iam autoritatibus ad veritatem confirmarent, quas varijs in libris inuenissent: manda-
uitque quo in loco palatii præfinito cœtus ecclesiasticus vniuersus cogere, & ad po-
pulum ea de re quam apertissimè verba faceret. Tanta autem multitudo confluit, vt
numero comprehendere non posset. Conuenerunt enim non solum illi, qui mentem
sanam impietatis temporibus conseruârunt, verum etiam complures ex ijs, qui cum
pietatis hostibus consenserant, quique sacerdotijs & Ecclesijs regendis ab ipsis electi
fuerant: è vestigioque mutata sententia, eos, qui sanctas imagines oppugnârunt, ana-
themati subiecerunt.

Iohannes
episcopus
Constanti-
nop. Icono-
machus de-
ponitur.

Qua quidem celeri & inspirata rerum commutatione, Iohannes, qui tunc impiè
munus pontificium administrabat, stupore & mentis caligine captus, parum absuit,
quin sibi ipse manus afferret, mortemque conscisceret. Hic enim sceleris caput & sum-
ma fuerat: qui cum impiè sentiret, & apud Imperatorem autoritate posset antea plu-
rimum, eos mendacijs & dolis, imprudenter inconsiderateque confectis, in impieta-
tis barathrum impellebat. Eo igitur propter flagitia, quæ in Deum admiserat, vno omnium
consensu, & cunctis tum magnorum Imperatorum, tum vniuersi cœtus Ecclesiastici suf-
fragijs à sacra sede cum ignominia eiectione, Methodius vir & vita, & doctrina valdè pro-
batus, & qui pro veritate & religione permulta certamina & longum exilium pertule-
rat, atque inde plagis & carcere diu cruciatus redierat, omnibus in dignitate constitu-
tis approbantibus, electus est, qui sacram reginæ vrbis ciuitatis sedem obtineret. Tunc
Niceæ secundum diuinitus electum sanctum œcumenicum Conciliū, quod Irenæ Im-
peratricis, verum ab ipsa pace nomen habentis, & Tharsij maximi beatissimi que Pa-
triarchæ studio celebratum est, meritò firmam obtinuit autoritatem ac robur, cum
omnes, quæ, Deo adspirante, in ipso decreta fuerant, comprobarent. Tunc omnes ec-
clesiæ suum vbi que decus receperunt, & venerabilium imaginum splendore fuerunt il-
lustrata: eiectioneque illis, qui eas nefariè insectabantur, sacerdotes in eis ac duces, recti
dogmatis studiosi, sunt constituti.

Restituitur
sacra ima-
gines.

Quadriennio igitur post sacratissimus Methodius, diuino planè spiritu impulsus, op-
portunè

portunè sapienterque diuinam Imperatricem Theodoram admonuit, non esse ex Imperij & Reipublicæ dignitate, quòd venerandus & inter Patriarchas illustris Nicephorus, qui pro gloriosæ sinceræque fidei defensione à sacra sede depulsus, in longissimo exilio defunctus erat, negligetur: sed omni studio curandum esse, vt diuinum corpus ipsius in ciuitatem reportaretur. Alioquin ingrati animi vitium, inquit, nõ euitabimus, si post mortem etiam ipsum in exilio, tanquam iure damnatum, reliquerimus: præsertim cum non ignoremus, eos, qui ex genere erant Ioseph, in benedictionis parte posuisse, vt patris ossa post quadringentos ferè annos ex Aegypto in Chananitidem exportarent. Quod cum ita sit, nos, qui sumus pietatis filij, diutius priuari patiemur patris illius præsentia, à quo diuinis documentis enutriti sumus: Hæc quidem omnium, quas intuetur sol, vrbis præstantissima & regia ciuitas, sacri ducis atque pastoris sui reliquias sanctas desiderat, quas piè cõseruet & colat. Sponsi sui præsentia fruatur rursùm ipsius Ecclesia amantissima, & quo viuo iniustissima Imperatoris manu spoliata fuit, mortui corpus, annuete studiosa pastoris Imperatrice, cõplectatur. Cernis, quemadmodum hic populus, qui per te securus in vera religione conquefcit, incredibili studio post mortem etiam, spiritu vocem eius audire concupiscit? Quòd si tabernaculum eius tantum ad se relatum adspexerit, se illum ipsum recepisse spirantem existimabit, & tanquam thesaurum aliquem preciosissimum recondet & obseruabit. His precibus & cohortationibus celerrimè ac libentissimè incluta annuit Imperatrix. Perspicuum est enim, inquit, hoc apud omnes posteros & mihi, & liberis meis honori futurum.

Exod. 13.

Tunc sacer ciuitatis Antistes cum sacerdotibus & monachis, vniuersoque populo ad sancti Theodori templum accedit, in quo gratia plenæ reliquiæ iacebant, easque cum veneratione & lachrymis complectens, tanquam sanctum ipsum viuentem sic allocutus est: O vir beatissime, qui eisdem laboribus & ærumnis, quibus sanctus Ioannes Chrysostomus, affectus es, sicut eodem religionis studio & dicendi libertate præstabas, qui que pariter & sede priuatus, & multatus exilio, & idem triginta trium annorum spatium extorris tum viuus, tum mortuus transsegisti: nunc te nobis tui amantissimis restitue, atque hinc discedens, ad propria redi, vt te nunc, vt ipsum olim, populus tui studiosissimus cum gaudio suscipiat. Tibi iam à Deo alienus Imperator viuenti aduersatus est, & inconsideratè ab ecclesia te depulit: sed dignas furore suo poenas dedit, miserandoque exitu Imperio simul & vita priuatus est, audaciæque suæ debita præmia tulit. Hodie Imperatores, Deo propter morum pietatem charissimi, mortuo Ecclesiam reddunt, quam, vt filij per Euangelium effecti, mecum constituunt non habentem maculam neque rugam, qualè tuis ornatam & confirmatam instituris reliquisti. Adspice & vide congregatos filios, qui ex propinquo venerunt, cum reliqui procùl tuum ad se reditum expectent: quos tu, velut orphanos, noli tua moerentes absentia relinquere. Habeat ciuitas tua loco muneris preciosissimi tuum beatissimum tabernaculum, quo magis, quam Imperij amplitudine, ornata glorietur & gaudeat. Hæc voce flebili supplicans sacratissimus Patriarcha Methodius, nocturnum psalmorum cantum, & mysticum sacrificium cum populo fideli perficiens, præclarum è tumulo corpus retexit, quod vndeiginti annorum spatio integrum omninò purumque manserat: & in arca ab ipso compositum, & sacerdotum manibus sublatum, cum luminibus & frequenti psalmorum cantu in nauim ad hoc paratam illatum est.

Vniuersus
clerus &
populus
abit ad re-
ducendas
Nicephori
reliquias,

Gen. 24.

Corpus e-
ius. 19. an-
nis integrum
mansit.Vide huius
trāslationis
celebritatē.

Sed cum fretum traicesset, & ad vrbis litus appropinquasset, Dei cura Michael Imperator iuuenis, & amplissimis dignitatibus præstantes viri, & patricij, & reliqui ciues læti, facesque manibus tenentes, obuiam processerunt, & arcam illam preciosam cum fide ac veneratione humeris suis subeuntes, ad magnam vsque gestarunt ecclesiam, ex qua pontificia dignitate spoliatus, eiectus fuerat. Atque inde rursùm, assiduis item diurnis nocturnisque psalmorum cantibus vicissim vtentes, & cum omni luminum genere per mediam vrbem ipsum gestantes, in sanctorum Apostolorum templo collocarunt. Tanta autem erat concurrentis populi virorum & foeminarum atque ætatum omnium multitudo, vt numerari non posset. In buijs enim & porticibus premebantur, & vbi que per vim sibi exitum parabant: adeo, vt quantis multæ propter Imperatores & sacerdotes varijs temporibus celebritates extiterint, nulla tamen cum hac conferri queat. Nonnulli etiam in via spiritibus immundis vexati, dum ab alijs comprimerentur, miserandas atque maledicas voces emittebant: quorum è numero quidam ab ipso curati sunt. Populi igitur impetu vix euitato, sanctum eximij Patriarchæ corpus in celeberrimo Apostolorum templo, sacris mysterijs Deo peractis, in sepulchro recens constructo, manibus

nibus ipsius Methodij compositum est. iij. Idus Martij. quo quidem die in exilium etiam eiectus fuerat, vt vtraque re sit memorabilis.

Inuocat S. Nicephorum Theophanes.

Nos autem o patrum sanctissime, o sacrorum preconum decus, qui digni facti sumus, vt te & terrestrem haberemus ciuem, & caelestem apud Deum intercessorem, ad arcam tuam cum desiderio accedimus, eamque cum omni veneratione complectentes, has tibi voces effundimus: O sublimium & arcanorum mysteriorum inspector & contemplator: o diuini aspectus atque splendoris gloria abunde propter mentis puritatem illustrate. o patriarcharum atque pontificum societatis particeps, qui & nomine & re simul cum illis victoriae praemia & praemia, arumnis & periculis superatis, percepisti: si seipe benignè sinceri cordis erga te fidem & affectionem, vicissimque tuas pro nobis ad Deum puras castasque preces exhibe: vt Ecclesia sancta in tranquillitate versetur, & si des integra custodiatur. In perpetuum nobis Deum propitium redde, & nos, qui iucundissima tua monumenta, qui pulcherrima ad salutem instituta varijs in libris à te relicta perlegimus, in recta dogmatum doctrina firmos immobilesque, conserva, & in omni temporum varietate constantes, vt omnem reliquam vitam exemplo tuo sanctè transigamus, vt Deo chari simus, & quae iustis promissa sunt, bona consequamur: Illius misericordia ac munere, qui propter nos homo fieri, & carne indutus perspici non est dignatus, Christus Deus noster, qui colendus & adorandus est cum patre, qui est ante principium, & diuino spiritu, qui est eiusdem cum illis essentiae, auctorque vitae in secula seculorum, Amen.

MARTYRIUM SANCTI ET GLORIOSI MARTYRIS LONGINI CENTVRIONIS. SIMEONE

Metaphraсте authore.

15. Martij.

Matt. 27.

Longini
confessio.

Pilatus &
Iudei in-
fensi.

Deserit mi-
litiam.

VM Deo verbo propter eam, quae ex inobedientia nobis fuit importata, à bonis prolapsionem, visum esset fieri sicut nos, & voluntaria cruce & morte propter nos fuisset condemnatus propter suam in nos misericordiam: & chorus quidem discipulorum, timore amicitiae Christi esset oblitus: qui autem in eum caedem spirabāt Iudaei, eum iam morte damnāssent, vnus erat etiam Longinus e Synagoga Iudaeorum, & constitutus fuerat Centurio cuiusdam numeri militum. Cū autem executioni esset mandata scelerata sententia, & ipse Christus in ligno esset affixus, medicās sumptum ex ligno gustum, admirandus hic Longinus habebat crucis custodiam sibi commissam cum suis militibus. Signis autem & prodigijs, quae circa crucem facta sunt, ad veritatem deductus, omni excusso metu, liberè Christū ipsum & Deum confessus est in medio synagogae Iudaeorum, Verè, dicens, filius Dei est hic.

Postquam sepulturae mandatum fuit viuificum Christi corpus, vt nos à peccati sepulcris euocaret, & ad antiquam reuocaret beatitudinem, Longino rursus iussit Pilatus, vitae sepulcrum tueri custodia militari. Et ille quidem fecit id, quod erat imperatum, et si non esset eiusdem de Christo cum Pilato sententiae, vt iam didicimus. Cū autem peractum esset magnum mysterium resurrectionis, & milites miracula, quae erant maiora, quàm vt ea caperet humana cogitatio, principibus sacerdotum, & presbyteris Iudaici coetūs annuiciāssent, hoc illi ignominiam & dedecus sibi afferre existimantes, & miraculum volentes extinguere, pecunijs persuaserunt militibus, vt calumniarentur Christi resurrectionem. Illi igitur ad Pilatum accedentes, falsam dixerunt esse resurrectionem. Verū non sic Longinus: sed mendacij quidem fuit praclarus confutator, verax autem testis veritatis, vt qui non sustinuerit calumniari Christum, tanquàm furto surreptum: sed lingua & mente libera eum verum esse Deum praedicārit, & e mortuis esse ex-citatum affirmauerit. Quo factum est, vt & ipse Pilatus, & Iudaeorum synagogae principes, inuidiam qua prius mouebantur in Christum, & quem in eum animo concipiebant furorē, eum nunc in Longinum transferant, ei adeo irascentes, vt quicquid pateretur Longinus, existimarent eum non satis daturum esse poenarum. Hinc ea res venit ad aures Longini, & eorum ira fuit ei significata. Quapropter magis volens abijci cum Christo, quàm habitare in tabernaculis Iudaeorum, cum veste & cingulo dignitatis, ipsam quoque simul quamprimum exiit militiam. Et acceptis duobus militibus, qui habe-
bant